

APEL Nr 1/24/P-IX
PREZYDIUM NACZELNEJ RADY LEKARSKIEJ
z dnia 13 marca 2024 r.

do Ministra Zdrowia

**o podjęcie działań zmierzających do ograniczenia sprzedaży wyrobów
zawierających nikotynę**

Mając na uwadze korzyści płynące z promowania wśród społeczeństwa zachowań prozdrowotnych oraz biorąc pod uwagę szczególną rolę samorządu lekarskiego przy występowaniu w obronie rozwiązań służących realizacji zadań z obszaru zdrowia publicznego, Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej apeluje do Ministra Zdrowia o zintensyfikowanie działań zmierzających do znacznego ograniczenia sprzedaży wyrobów nikotynowych w Polsce.

Badania naukowe wskazują, że istnienie ścisłego związku między paleniem tytoniu a pewnymi schorzeniami jest nie do podważenia. Powszechnie wiadomo, że palenie tytoniu jest przyczyną wielu chorób, w tym niektórych nowotworów, zawałów serca, udarów mózgu i chorób układu oddechowego. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) szacuje, że palenie tytoniu zabija co roku aż 8 milionów ludzi na świecie. W dokumencie pn. „Europejski plan walki z rakiem” udostępnionym dnia 3 lutego 2021 r. Komisja Europejska informuje, że używanie tytoniu jest przyczyną 27 % wszystkich chorób nowotworowych.

Na przestrzeni ostatnich lat pojawiły się nowe zagrożenia dla zdrowia, jakimi są nowatorskie wyroby tytoniowe, podgrzewacze tytoniu oraz elektroniczne papierosy. Są one niebezpieczne szczególnie dla osób młodych, dla których mogą złudnie wydawać się „zdrowszą” formą palenia. Tego rodzaju wyroby powodują uzależnienie od toksycznej substancji, jaką jest nikotyna. Samorząd lekarski z niepokojem obserwuje, że o ile rozpowszechnienie palenia tytoniu spada, o tyle regularne używanie podgrzewaczy tytoniu, czy e-papierosów rośnie, a dotyczy to w dużej mierze osób młodych, dla których jest to pierwszy kontakt z nikotyną. Według danych Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny 60% wszystkich nastolatków ma już za sobą inicjację nikotynową, a 30% uczniów mających za sobą kontakt z nikotyną spróbowało jej po raz pierwszy właśnie w formie nowatorskiego wyrobu tytoniowego. Polska młodzież częściej używa tego typu produktów (29,5%) niż tradycyjnych papierosów (26,2%).

Sytuacja jest alarmująca i wymaga podjęcia zdecydowanych działań prewencyjnych. Samorząd lekarski popiera wszelkie działania zmierzające do ograniczenia sprzedaży wyrobów nikotynowych i apeluje o intensyfikację działań w tym obszarze.

Działania te nie mogą ograniczać się jedynie do walki z jedną tylko formą wyrobu nikotynowego jak np. jednorazowe e-papierosy, ale zmierzać w kierunku zdecydowanego ograniczenia sprzedaży wszystkich form tego typu produktów.

Poza zdrowiem osób, które są uzależnione od nikotyny, należy także mieć na względzie zobowiązanie władz publicznych do zapewnienia osobom niepalącym prawa do korzystania ze środowiska wolnego od dymu tytoniowego, pary z papierosów elektronicznych i substancji uwalnianych za pomocą innego rodzaju wyrobów tytoniowych.

Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej, reprezentując środowisko lekarzy i w poczuciu odpowiedzialności za stan zdrowia społeczeństwa, szczególnie mocno sprzeciwia się przedstawianiu niektórych wyrobów tytoniowych jako elementu strategii pomocowej w zaprzestawaniu palenia, czy przedstawianiu niektórych wyrobów tytoniowych jako „zdrowszych”. Nie można uzależnień zagrażających zdrowiu ludzkiemu ukazywać jako mniej szkodliwych, przeciwnie - należy z jednakową siłą dążyć do ich trwałego wyeliminowania.

Stąd samorząd lekarski popiera przyjęty przez Komisję Europejską w „Europejskim planie walki z rakiem” kierunek działań zmierzający do stworzenia „pokolenia wolnego od tytoniu”, w którym do 2040 r. tytoniu używać będzie mniej niż 5 % populacji.

Prezydium Naczelnej Rady Lekarskiej apeluje w związku z tym, aby Ministerstwo Zdrowia aktywnie włączyło się w realizację celu, jakim jest to, aby młode pokolenia Polaków wchodzące w dorosłość miały szansę nie zaznać smaku tytoniu. Działania antynikotynowe na szczeblu krajowym i unijnym powinny opierać się na szeregu powiązanych ze sobą instrumentów, w tym m.in. na rozwiązaniach podatkowych (opodatkowanie tytoniu, w tym konieczne zwiększenie opodatkowania e-papierosów czy podgrzewaczy tytoniu, jest jednym z najskuteczniejszych instrumentów zwalczania konsumpcji tytoniu, zwłaszcza wśród młodzieży), na rzetelnych kampaniach informacyjnych, w których wyjaśnione będzie m.in. że alternatywne wyroby nikotynowe nie wpisują się w jakąkolwiek formę skutecznej polityki prozdrowotnej, promowaniu zdrowego stylu życia, ograniczaniu dostępności do wyrobów tytoniowych, zakazie wszelkich metod uatrakcyjniania spożycia tytoniu, w tym stosowania aromatów, monitorowaniu promocji wyrobów tytoniowych za pośrednictwem mediów społecznościowych.

SEKRETARZ

Grzegorz Wrona

PREZES

Łukasz Jankowski